

O‘zbekiston

Metama'lumot

Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlarini indeksi

Ishlab chiqilgan sana: 01.06.2020 yil

Oxirgi yangilangan sana: 23.09.2021 yil

0. Asoslar

0.1 Qonuniy asoslar

0.1.1 Statistik ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish uchun javobgarlik

O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi

Davlat statistika qo‘mitasi 2021-yil 11-avgustda qabul qilingan “Rasmiy statistika to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi [Qonuniga](#) muvofiq mustaqil ravishda o‘z faoliyatini yuritadi.

Ushbu Qonunning rasmiy statistika sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi. Qonunning amal qilishi rasmiy statistikani tayyorlovchilarga va undan foydalanuvchilarga, respondentlarga hamda ma'muriy ma'lumotlarni yetkazib beruvchilarga, shuningdek ular o‘rtasida yuzaga keladigan, rasmiy statistikani tayyorlash, tarqatish va muvofiqlashtirish bilan bog‘liq bo‘lgan munosabatlarga nisbatan tatbiq etiladi.

2017-yil 2-sentyabrda tasdiqlangan va Davlat statistika qo‘mitasining vakolatlari, funktsiyalari va tarkibini aniqlab beradigan “O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi to‘g‘risida [Nizom](#)”ga muvofiq Davlat statistika qo‘mitasi milliy statistika tizimini muvofiqlashtirish, monitoring va nazorat qilishga mas‘ul, shuningdek ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish va tarqatish bo'yicha asosiy organ bo'lib hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga mos yagona statistika uslubi bilan ta'minlash vazifalarini bajaradi.

Rasmiy statistika to‘g‘risidagi Qonunning 14-moddasiga muvofiq davlat statistika organlari quyidagi huquqlarga ega:

- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish va statistika kuzatuv ma'lumotlaridan statistika maqsadlarida foydalanish;
- statistik birliklar faoliyatining statistika kuzatuvlarini o‘tkazish va olingan birlamchi ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish;
- jismoniy shaxs bo‘lgan respondentlarni statistika kuzatuvlarida ishtirok etganligi uchun rag‘batlantirishni amalga oshirish;
- davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlaridan, shuningdek boshqa tashkilotlardan statistika dasturlarini bajarish uchun zarur bo‘lgan axborotni so‘rash hamda olish;
- rasmiy statistikani tayyorlash uchun zarur bo‘lgan statistika ma'lumotlarini yig'ishga jismoniy va yuridik shaxslarni qonunchilikka muvofiq shartnoma asosida jalb etish;
- statistika ma'lumotlarini yig'ish, ularga ishlov berish, ularni umumlashtirish, tahlil qilish, tarqatish va saqlashning zamonaviy usullari va vositalaridan foydalanish hamda ularni milliy statistika tizimiga joriy etish;

- statistika ma'lumotlarini taqdim etish bilan bog'liq qoidabuzarliklar aniqlangan taqdirda, ularni bartaraf etish haqida ko'rsatmalar berish va statistika ma'lumotlariga tegishli tuzatishlar kiritish;
- statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzgan mansabdor shaxslarga nisbatan ma'muriy jazo choralarini qonunga muvofiq o'z vakolatlari doirasida qo'llash.

2017-yil 12-sentyabrdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining F-5054-son farmoyishiga muvofiq, mamlakatdagi iqtisodiy va moliyaviy ma'lumotlar Xalqaro Valyuta Fondining kengaytirilgan umumiy ma'lumotlar tarqatish tizimi (k-MTUT)ga to'g'ri kelishi va uning doirasida muvofiqlashtirilishi kerak.

0.1.2 Ma'lumot ishlab chiqaruvchi tashkilotlar o'rtasida ma'lumotlar almashinuvi va muvofiqlashtirish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 11-moddasiga asosan rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini ishlab chiqishda xalqaro darajada tavsiya etiladigan tushunchalarga, tasniflarga va uslubiyatga amal qiladi.

Vakolatli davlat organi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining faoliyatini statistika dasturlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar statistika ma'lumotlarini tayyorlash uslubiyatini o'z vakolatlari doirasida muvofiqlashtiradi.

Rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilarining statistika uslubiyatlarida xalqaro tavsiyalarga nomuvofiqlik aniqlangan taqdirda vakolatli davlat organi statistika uslubiyatlari auditi yakunlariga ko'ra ushbu tayyorlovchilarga ijro etilishi majburiy bo'lgan taqdimnomalar kiritish huquqiga ega.

Milliy statistika tizimiga kiruvchi rasmiy statistikaning boshqa tayyorlovchilari tomonidan statistika ma'lumotlarini shakllantirish va vakolatli davlat organi bilan axborot almashinuvini ta'minlash uchun mas'ul bo'lgan bo'linmalar tashkil etiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar hamda ma'muriy ma'lumotlarni yetkazib beruvchilar o'zlarida mavjud bo'lgan statistika ma'lumotlarini va (yoki) ma'muriy ma'lumotlarni vakolatli davlat organiga statistika dasturlarida belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etadi.

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 10-moddasiga asosan, Statistika kengashi vakolatli davlat organi huzuridagi rasmiy statistikaning rivojlantirilishi, faoliyat ko'rsatishi va muvofiqlashtirilishi masalalari bo'yicha kollegial maslahat organidir.

Statistika kengashining tarkibi davlat boshqaruvi organlarining, ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining, nodavlat notijorat tashkilotlarining vakillari, shuningdek statistika bo'yicha milliy ekspertlar orasidan tuziladi.

0.1.3 Respondentlar individual ma'lumotlarining maxfiyligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 27-moddasiga asosan, rasmiy statistikani tayyorlovchilar tasarrufidagi mavjud individual ma'lumotlardan faqat statistika maqsadlarida, jamlanma statistika ma'lumotlarini shakllantirish uchun foydalaniladi.

Davlat organlari, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari va boshqa tashkilotlar, shu jumladan xalqaro tashkilotlar tomonidan individual ma'lumotlardan tergov, nazorat qilish, sud

muhokamasi, ma'muriy qarorlar qabul qilish maqsadida yoki jismoniy va yuridik shaxslarga yoki uy xo'jaliklariga taalluqli boshqa maqsadlarda foydalanilishi mumkin emas.

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risida Nizomda, Davlat statistika qo'mitasi yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan, yakka tartibdagi tadbirkorlar faoliyatining statistika kuzatuvlarini olib borish va olingan ma'lumotlardan statistika maqsadlarida foydalanish huquqiga ega ekanligi hamda olingan statistik ma'lumotlarning maxfiylikini va davlat sirlariga ega bo'lgan statistik ma'lumotlarning himoya qilinishini ta'minlashi belgilab qo'yilgan.

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsiplariga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday individual ma'lumotlarni oshkor qilmasliklari kerak.

Ularni lavozimga tayinlash paytida majburiyatlari haqida ma'lumot beriladi. Davlat statistika qo'mitasining har bir xodimi ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini o'z ichiga olgan shartnomaga qo'l qo'yishi shart.

0.1.4 Statistik hisobotlarni taqdim etish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 14-moddasiga asosan, davlat statistika organlari davlat va xo'jalik boshqaruvi organlaridan, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlaridan, banklardan hamda boshqa tashkilotlardan statistika kuzatuv shakllarini olish huquqiga ega. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi [kodeksining](#) 215-moddasiga muvofiq mansabdor shaxslarning statistika kuzatuvini olib borish uchun zarur bo'lgan hisobot va boshqa ma'lumotlarni taqdim etmaslikda ifodalangan statistika hisobotlarini taqdim etish tartibini buzishi, hisobot ma'lumotlarini buzib ko'rsatishi yoki hisobotlarni taqdim etish muddatlarini buzishi bazaviy hisoblash miqdorining yetti baravaridan o'n baravarigacha miqdorda jarima solishga sabab bo'ladi.

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 16-moddasiga asosan, Statistika dasturlariga binoan statistika kuzatuvlarini o'tkazish chog'ida respondentlar rasmiy statistikani tayyorlovchilarga ishonchli va to'liq ma'lumotlarni rasmiy statistikani tayyorlovchi tomonidan belgilangan tartibda va muddatlarda bepul taqdim etishi shart.

0.2 Resurslar

0.2.1 Kadrlar, moddiy-texnika bazasi, kompyuter vositalari va moliyalashtirish

Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksini shakllantirish bo'yicha Markaziy apparatda 2 nafar xodim shug'ullanadi.

Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi ma'lumotlarini shakllantirish bo'yicha belgilangan vazifalarni amalga oshirishda xodimlar soni yetarli darajada.

Barcha hodimlar oliy ma'lumotga ega bo'lib, har 2 yilda kamida 1 marta Davlat statistika qo'mitasining Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti o'quv kurslarida o'z malakalarini oshiradilar.

Har bir ish o'rni lokal tarmoqqa ulangan shaxsiy kompyuterlar bilan ta'minlangan.

Dasturiy ta'minotlar bevosita Davlat statistika qo'mitasining o'zida ishlab chiqilgan bo'lib, zarurat tug'ilganda kelgusida amalga oshirilishi mumkin bo'lgan topshiriqlarni bajarishda dasturiy ta'minotni yangilash va unga qo'shimchalar kiritish imkoni beradi.

Statistika ishlari dasturida belgilangan Ishlab chiqaruvchilar narxlari statistikasiga oid vazifalarni amalga oshirishda ajratilayotgan moddiy resurlar yetarli darajada.

1. Beg'arazlik

1.1 Kasbiy mahorat

1.1.1 Statistikaning xolisligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunining 6-moddasiga asosan, rasmiy statistikasining asosiy printsiplari, jumladan beg'arazlik va xolislik hisoblanadi.

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunining 13-moddasiga asosan, Davlat organlari, boshqa tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari davlat statistika organlarining ushbu Qonunga muvofiq amalga oshirilayotgan faoliyatiga aralashishga haqli emas.

Hududiy statistika boshqarmalari, tumanlarning (shaharlarning) statistika bo'limlari mahalliy davlat hokimiyati organlaridan mustaqil bo'lib, bevosita vakolatli davlat organiga bo'ysunadi.

Mazkur statistik ma'lumotni ishlab chiqishda boshqa davlat organlarining aralashishiga yo'l qo'yilmagan va kasbiy mustaqillik to'liq ta'minlangan.

Kadrlarni tanlab olish va ularni yuqori lavozimlarga tayinlashda, ularning statistika sohasida tajribasi va kasbiy malakasi e'tiborga olinadi. Boshqarma xodimlari malakasini oshirish Davlat statistika qo'mitasi huzuridagi Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar instituti tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslarida hamda xalqaro tashkilotlar tomonidan tashkil etiladigan o'quv kurslari, o'quv-amaliy seminarlarda ishtirokini ta'minlash orqali ta'minlanadi. Boshqarma xodimlari Kadrlar malakasini oshirish va statistik tadqiqotlar institutida tashkil etilgan o'quv kurslarida ma'ruzalar bilan ishtirok etadi. Ommaviy axborot vositalarida Boshqarma xodimlarining ilmiy maqolalarini e'lon qilib borish tashkil etilgan.

1.1.2 Manbalar, uslublar va tarqatish usullarini tanlash

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

“Rasmiy statistika to'g'risida”gi Qonunning 33-moddasiga muvofiq:

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini doimiy asosda baholab boradi. Sifat kafolatini ta'minlash uchun rasmiy statistika rasmiy statistikaning qamrovi, tushunchalari, statistik birliklari va tasniflariga taalluqli umumiy prinsiplar hamda usullar asosida tayyorlanadi va tarqatiladi.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar rasmiy statistikaning sifatini yaxshilash maqsadida ma'lumotlarni tahlil etish va tahrir qilish, turli manbalardan olingan ma'lumotlarni birlashtirish, ma'lumotlarni statistika maqsadlarida bir-biriga bog'lashni va solishtirishni amalga oshirish hamda baholashning statistik usullaridan foydalanish huquqiga ega.

Rasmiy statistikani tayyorlovchilar tayyorlash jarayonida foydalaniladigan manbalar va usullarni, shuningdek yakuniy ma'lumotlar to'plamlarini hujjatlashtirib boradi. Rasmiy statistikadan foydalanuvchilar statistika ma'lumotlarining manbalari va ularni tayyorlash

usullari hamda rasmiy statistika ma'lumotlarining sifati to'g'risida metama'lumotlar yordamida xabardor qilinadi.

1.1.3 Statistika ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish yoki undan noto'g'ri foydalanish bo'yicha sharh

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi to'g'risidagi Nizomda (15-band) Davlat statistika qo'mitasi rasmiy statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanish va talqin qilish holatlarini ko'rib chiqish hamda ular bo'yicha tushuntirishlar berish huquqiga ega ekanligi belgilab qo'yilgan.

Unga ko'ra, Davlat statistika qo'mitasi statistik ma'lumotlarni noto'g'ri talqin qilish va statistik ma'lumotlardan noto'g'ri foydalanilganda o'z izohini berishi mumkin.

1.2 Shaffoflik

1.2.1 Statistika ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish qoidalari va tartibining oshkoraligi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

"Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 6-moddasiga binoan, rasmiy statistikaning asosiy printsiplari tushunarlilik va shaffoflik. Statistika ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tarqatish bo'yicha shartlar O'zbekiston Respublikasining statistikaga oid qonun hujjatlarida keltirilgan. Ushbu qonunchilik choralari veb-saytga joylashtirilgan va jamoatchilikni ular bilan tanishish imkoniyati mavjud. "Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonun va statistik ma'lumotlarni ishlab chiqish va tarqatish muddatlari aniq ko'rsatilgan statistika dasturi Qo'mita rasmiy veb-saytiga (www.stat.uz) joylashtirilgan. Qonun Oliy Majlis byulletenida, normativ-huquqiy hujjatlar bazasi (norma), shuningdek Adliya vazirligining www.lex.uz manzilida joylashgan ma'lumotlar bazasida ham mavjud. Statistika ma'lumotlarni shakllantirish uchun respondentlar tomonidan taqdim etiladigan statistika hisoboti shakllari Qo'mita rasmiy veb-saytida foydalanuvchilar uchun oldindan e'lon qilinadi.

1.2.2 Hukumatning statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ko'rishning ichki imkoniyati

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Hukumat Davlat statistika qo'mitasi tomonidan tayyorlangan statistik ma'lumotlarni ularni e'lon qilish vaqtidan oldin ko'rish imkoniyatiga ega emas. Statistika ma'lumotlarni tarqatishda davlat statistika organlari mustaqildir. Davlat organlarining aralashuviga yo'l qo'yilmaydi ("Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonunning 13-moddasi). Faqat Qo'mita raisi, uning o'rinbosarlari va mas'ul xodimlar statistik ma'lumotlar e'lon qilinishidan oldin ularni ko'ra oladi.

1.2.3 Statistika ma'lumotlarning atributlari (belgilari)

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Jamoatchilikka e'lon qilinayotgan bosma statistik nashrlar, axborotnomalar, ommaviy axborot vositalarida berilayotgan ma'lumotlarning Davlat statistika qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilganligi uning logotipi va izohlari orqali aniq belgilanadi.

1.2.4 Uslubiyatlar, ma'lumotlar manbasi va statistik usullardagi asosiy o'zgarishlar haqida oldindan xabardor qilish

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Yangi uslubiyatga o'tishdan, mavjud uslubiyatlar va usullarga sezilarli o'zgartirishlar kiritishdan oldin Davlat statistika qo'mitasi jamoatchilikni oldindan xabardor qiladi. Davlat statistika qo'mitasi o'z rasmiy veb-saytida foydalanuvchilarni qanday o'zgarishlar kutayotganini tushuntiruvchi tegishli uslubiy ko'rsatmalarni joylashtiradi. Maqolalar, yangiliklar va matbuot anjumanlarida kutilayotgan o'zgarishlar jamoatchilikka yetkaziladi.

1.3. Axloq me'yorlari

1.3.1 Xodimlarning axloq me'yorlari bo'yicha ko'rsatmalar

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi

Davlat statistika qo'mitasi xodimlari uchun Odob-axloq qoidalari tasdiqlangan. Ular axloq kodeksiga, shu jumladan maxfiylik printsipligiga rioya qilishlari, o'zlarining vazifalarini bajarishda ularga taqdim etilgan har qanday ma'lumotlarni oshkor qilmasligi kerak. Ular lavozimga tayinlanayotganda ushbu majburiyatlar haqida tushuntirishlar beriladi. Davlat statistika qo'mitasi xodimi individual ma'lumotlarni oshkor qilmaslik majburiyatini olgan shartnoma tuzishi shart.

2. Uslubiyat

2.1 Konsepsiya va tushunchalar

2.1.1 Konsepsiya va tushunchalar

Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi O'zbekiston Respublikasi rezidentlari va boshqa mamlakatlar o'rtasida almashinadigan tovarlar narxlari o'zgarishlarining kattaligini aks ettiradi.

Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksini shakllantirish "Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksini hisoblash bo'yicha uslubiy nizom" (O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining 2019 yil 29 iyundagi 32-sonli qarori bilan tasdiqlangan) ga muvofiq amalga oshiriladi.

2.2 Statistik qamrov

2.2.1 Statistik qamrov

2.2.1.1 Ma'lumotlarning statistik qamrovi

Tovarlar (tovar guruhleri) namunasi bo'lib bojxona statistikasi ma'lumotlar bazasi hisoblanadi. Tovarlarini (tovar guruhlarini) tanlashga faqat qiymati nolga teng bo'lmagan qaydlar kiradi.

Shu bilan birga, eksport va importning umumiy hajmida sezilarli ulushni egallaydigan tovarlar (tovar guruhleri) tanlanadi.

Yuridik shaxslarning umumiy ro'yxatidan asosiy ob'ektlarni tanlashda tayanch yilida tashqi bozorga tovarlarni, mahsulotlarni yetkazib berishni yoki ularni mamlakatga olib kirishni muntazam ravishda, sezilarli hajmlarini amalga oshirgan eksportchilar va importchilar tanlanadi.

Tanlovda tashqi savdo operatsiyalarini chorakda kamida ikki marta amalga oshirgan eksportchilar va importchilarga ustunlik beriladi.

Tanlangan asosiy ob'ektlar milliy statistik kuzatuv uchun belgilangan tovarlarning asosiy mahsulotlarini, mahsulotlarini maksimal darajada qamrab olishni ta'minlagan taqdirda namunalarning optimal hajmiga erishiladi.

2.2.1.2 Statistik qamrovdan istisnolar

Tovar buyumlari (tovar guruhleri) namunasini shakllantirishda, inflyatsion bo'lmagan omillar (assortiment o'zgarishi, tarkibiy siljishlar va boshqalar) bilan bog'liq narxlarning muntazam ravishda o'zgarishlari (tebranishlari) kuzatilgan tovarlarni namunaga qo'shilmaydi. Namuna 93 "Qurol va o'q-dorilar, ularning qismlari va aksessuarlari" va 99 "Xizmatlar" kodlari bilan quyidagi mahsulot guruhlarini o'z ichiga olmaydi.

2.2.1.3 Aniqlanmagan faoliyat

Tanlovga tovarlarning tez-tez aylanib turishi va doimiy assortiment o'zgarishlari va ularning xususiyatlari bilan ajralib turadigan yakka tartibdagi tadbirkorlar va jismoniy shaxslar kiritilmagan.

2.3 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

2.3.1 Tasniflash/sectorlar bo'yicha taqsimlash

"O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasining 2017 yilgi versiyasini joriy etish to'g'risida"gi qarori asosida Tovarlarini tavsiflash va kodlashning uyg'unlashtirilgan yangi tizimi negizida ishlab chiqilgan O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat tovar nomenklaturasidan (O'z.R TIF TN) foydalaniladi.

O'zbekiston Respublikasi bo'yicha TIFTN ning o'nta raqamli kodi quyidagicha shakllantiriladi:

- birinchi oltita raqam uyg'unlashgan tizimdagi tovarlarni tavsiflash va kodlash;
- xuddi shunday oltita raqam va qo'shimcha yettinchi va sakkizinchi belgilar Yevropa Ittifoqining Kombinatsiyalangan Nomenklaturasi bo'yicha tovarlarni tavsiflash va kodlashga mos keladi;
- to'qqizinchi belgi MDHning qiziqishidan kelib chiqib, tovarlarga batafsil ma'lumot berish uchun mo'ljallangan.

2.4 Hisobga olish asoslari

2.4.1 Baholash

Hisob kitob jarayonlari umumiy hisobda MHT-2008 talablariga mos keladi.

2.4.2 Hisobga olish asosi

Bojxona statistikasi ma'lumotlari hisobga olishning manbasi bo'lib hisoblanadi.

2.4.3 Yalpi/sof ko'rsatkichlarni hisoblash tartib-taomillari

Hisob kitob jarayonlari umumiy hisobda MHT-2008 talablariga mos keladi.

3. Aniqlilik va ishonchlilik

3.1 Birlamchi ma'lumotlar

3.1.1 Birlamchi ma'lumotlarni yig'ish asoslari

Narxlar to'g'risidagi ma'lumotlarni shakllantirish eksport va import qilinadigan mahsulotlarning qiymati va miqdori to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga olgan mavjud ma'lumotlar bazasi asosida bir necha bosqichda amalga oshiriladi.

3.1.2 Birlamchi ma'lumotlarning ta'rifi, qamrovi, tasniflari, baholanishi va hisobga olish davri

Birlamchi ma'lumotlar hisobga olish paytidagi manba bilan moslashtiriladi.

3.1.3 Birlamchi ma'lumotlarning o'z vaqtida tayyor bo'lishi

Bojxona statistikasi ma'lumotlar bazasini shakllantirishning o'ziga xosligi davlat statistika ishlari Dasturida nazarda tutilgan muddatlarda joriy oy uchun narx indekslarini shakllantirishga imkon beradi.

3.2 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

3.2.1 Birlamchi ma'lumotlarni baholash

Nisbiy narxlar va ularning ekstremal qiymatlari to'g'risidagi ma'lumotlar doimiy ravishda tekshiriladi. Shunga o'xshash mahsulotlarni eksport/import qiluvchi korxonalar narxlarini tahlil qilish va taqqoslash amalga oshiriladi.

3.3 Statistik usullar

3.3.1 Birlamchi ma'lumotlar bilan ishlashda statistik usullar

Ma'lumotlarni yig'ish jarayonlari mavjud dasturiy ta'minot to'plami va mantiqiy boshqaruv yordamida kodlash xatolarini minimallashtiradi.

Bojxona statistikasi ma'lumotlar bazasida eksport va import qilinadigan mahsulotlarning qiymati va miqdori to'g'risidagi kumulyativ (yil boshidan joriy davrgacha to'plangan) ma'lumotlar mavjud bo'lganligi sababli, dastlab uning joriy oydagi qiymati va miqdori aniqlanadi.

Bundan tashqari, hisob-kitoblarga ko'ra, joriy oy uchun o'rtacha narxlar eksport / import qilinadigan mahsulotlar miqdoriga bo'linish yo'li bilan shakllanadi.

Eksport va import qilinadigan mahsulotlarning qiymati va miqdori to'g'risida ma'lumot vaqtincha yetishmayotgan bo'lsa, shartli narx qiymatlari hisoblanadi. Ushbu hisoblash mahsulotning haqiqiy qiymati va miqdori to'g'risida ma'lumotlar olinmaguncha amalga oshiriladi.

Shartli qiymatlarni aniqlashning bir necha yo'li mavjud: oldingi davrlarning taxminiy narxlaridan foydalanish (so'nggi narxlarni takrorlash) va qayta hisoblangan shartli narxlardan foydalanish.

O'tgan davrlarning narxlaridan foydalanish usuli faqat narxlar dinamikasi nisbatan barqaror bo'lganda va faqat bir yoki ikki oy davomida qo'llaniladi.

Shartli narxlarni qayta hisoblash usuli tanlangan tovar turiga nisbatan barqaror bo'lmagan narxlar dinamikasi va eksport yoki import uzoqroq to'xtagan taqdirda qo'llaniladi. Vaqt seriyasining davomiyligi bu holda shartli narxlarni hisoblash va narxlarning nisbiy o'zgarishini qo'llash orqali ta'minlanadi:

-boshqa asosiy ob'ektga o'xshash sarlavha uchun;

- yetishmayotganga o'xshash tovarlarni eksport yoki import qilishni kuzatish uchun tanlangan barcha tayanch tashkilotlar uchun o'rtacha;

- umumiy eksport yoki import uchun.

3.3.2 Boshqa statistik jarayonlar

Salmoq vaznlarni aniqlash uchun eksport qilinadigan va import qilinadigan mahsulotlarning bazis davri tannarxi to'g'risidagi ma'lumotlardan foydalaniladi.

Hisoblash ishlarini amalga oshirish uchun o'zgartirilgan Laspeyres formulasi yordamida hisoblab chiqilgan o'tgan oy va uzoq muddatli narxlar o'zgarishi (o'tgan yilning dekabr oyiga, o'tgan yilning mos oyiga, yil boshidan o'tgan yilning mos davriga) nisbatan qisqa muddatli o'zgarishlardan foydalaniladi.

3.4 Ma'lumotlarni taqqoslash

3.4.1 Oraliq natijalarni taqqoslash

Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlar indeksini ko'rsatkichlarida taqqoslanadigan mahsulotlar mavjud bo'lgan INI va IChNI ma'lumotlari bilan taqqoslanadi.

3.4.2 Oraliq ma'lumotlarni baholash

Axborotni ma'lumotlar bilan taqqoslash boshqa manbalar yordamida amalga oshiriladi (3.4.1 ga qarang). DSQ, agar kerak bo'lsa, statistik farqlarni tekshiradi.

3.4.3 Yakuniy statistik ma'lumotlardagi tafovutlar va boshqa nomuvofiqliklarni o'rganish

Axborotni ma'lumotlar bilan taqqoslash boshqa manbalar yordamida amalga oshiriladi (3.4.1 ga qarang). DSQ, agar kerak bo'lsa, statistik farqlarni tekshiradi.

3.5 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish tahlili

3.5.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqishni o'rganish va tahlil qilish

Shakllantirilgan ma'lumotlar qayta ko'rib chiqilmaydi. Indekslarni hisoblash uchun yangilangan salmoq vaznlar tizimini shakllantirish har yili amalga oshiriladi va yanvar oyidan hisoblash ishlarida foydalaniladi.

4. Amaliy yaroqlilik

4.1 Davriylik va o'z vaqtidaligi

4.1.1 Davriylik

Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi har oyda shakllantiriladi.

4.1.2 O'z vaqtidaligi

Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi ma'lumotlarini tarqatish Statistika ishlari dasturi asosida ma'lumotlar chiqarish taqvimiga muvofiq keyingi oyning 25 kunida amalga oshiriladi.

4.2 Qiyosiylik

4.2.1 Ichki qiyosiylik

Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi umumiy mamlakat bo'yicha shakllanadi, shuningdek tovar turlari, bo'limlari va sinflari bo'yicha taqsimlanadi.

4.2.2 Vaqt bo'yicha qiyosiylik

Ma'lumotlari dinamikasi ketma-ketligi 2019 yildan mavjud.

4.2.3 Sektorlar va sohalar o'rtasidagi qiyosiylik

DSQ Ekspart (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi ko'rsatkichlari bo'yicha statistik ma'lumotlarning boshqa statistik ma'lumotlarga muvofiqligini ta'minlaydi.

4.3 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish

4.3.1 Ma'lumotlarni qayta ko'rib chiqish jadvali

Shakllantirilgan va e'lon qilingan ma'lumotlar qayta ko'rib chiqilmaydi.

4.3.2 Dastlabki va/yoki qayta ko‘rib chiqilgan ma’lumotlarni aynan shu toifasi bo‘yicha belgilash

Yakuniy ma’lumotlar tarqatiladi.

4.3.3 Ma’lumotlarni qayta ko‘rib chiqishni o‘rganish va tahlil qilish bo‘yicha olingan natijalarni tarqatish

--

5. Qulayligi

5.1 Ma’lumotlar

5.1.1 Statistika ma’lumotlarni taqdim etish

Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksi to‘g‘risidagi ma’lumotlar foydalanuvchilarga qo‘mitaning veb-saytida “Rasmiy statistika” "Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksini" jadvallari orqali taqdim etiladi, Statistika nashrlarni chiqarish jadvali (ma’lumotlar) Statistika ishlari dasturida aks ettirilgan.

5.1.2 Ma’lumotlarni tarqatish vositalari va shakllari

5.1.2.1 Bosma shaklda – Yangi nashr

Chiquvchi jadvallar.

5.1.2.2 Bosma shaklda – Oylik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.3 Bosma shaklida – Choraklik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.4 Bosma shaklda – Yillik byulletenlar

Mavjud emas.

5.1.2.5 Bosma shaklda – Boshqalar

Foydalanuvchilarning maxsus so‘rovlari bo‘yicha jadvallar.

5.1.2.6 Elektron shaklda - Byulleten yoki nashrlar

--

5.1.3. Ma'lumotlarni e'lon qilish jadvali

--

5.1.4 Bir vaqtning o'zida e'lon qilish

--

5.1.5 So'rov bo'yicha ma'lumotlarni tarqatish

O'zbekiston Respublikasining "Rasmiy statistika to'g'risida"gi Qonuni, "O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi" Nizomi, Statistik ma'lumotlarni tayyorlash va tarqatish ishlarini tashkil etish reqlamenti va boshqa normativ xujjatlar asosida foydalanuvchilar so'roviga asosan statistik ma'lumotlar o'rnatilgan tartib asosida taqdim etiladi. Statistik ma'lumotlarni tarqatish yuridik va jismoniy shaxslarning yozma murojaatlariga, shuningdek, tomonlarning ikki tomonlama kelishuviga asosan statistik to'plamlar, byulletenlar, tezkor ma'lumotlar bosma nashr yoki elektron shaklda ham amalga oshiriladi.

5.2 Metama'lumotlar

5.2.1 Konseptiyalar, statistik qamrov, tasniflar, hisobga olish asoslari, ma'lumotlar manbasi va statistik usullar to'g'risidagi hujjatlar va ma'lumotlarni tarqatish

Veb-saytda narxlar indeksleri ko'rsatkichlarining metama'lumotlari joylashtirilgan.

5.3. Foydalanuvchilarga yordam ko'rsatish

5.3.1 Aloqa bog'lash bo'yicha ma'lumotlarni tarqatish

--

9. Rejalar

9.1 Oxirgi

9.1.1 Takomillashtirish rejasi – Oxirgi takomillashtirishlar

Bajarilgan rejalar:
2020 yildan Eksport (etkazib berilgan) va import (olib kirilgan) tovarlar narxlari indeksini hisoblash bo'yicha uslubiy nizom amaliyotga joriy etish.

9.2 Umumiy

9.2.1 Takomillashtirish rejasi – Qisqa muddatli

Statistika kuzatuvlari vositalari (anketa va shakllari)ni takomillashtirish.

9.2.2 Takomillashtirish rejasi – O‘rta muddatli

Vaqtincha yetishmayotgan tovarlarni korrektilovkalash mexanizmini takomillashtirish.

9.3 Moliyaviy

9.3.1 Takomillashtirish rejasi – texnik/moliyaviy ko‘makka talab – Qisqa muddatli

Moliyalashtirish har yili tasdiqlanadigan Statistika ishlari dasturi asosida amalga oshiriladi.

9.3.2 Takomillashtirish rejasi - texnik/moliyaviy ko‘makka talab – O‘rta muddatli

Moliyalashtirish har yili tasdiqlanadigan Statistika ishlari dasturi asosida amalga oshiriladi.

Aloqa bog'lash uchun shaxs (shaxslar):

F.I.O.:	Umarov Muxtor
Lavozim:	Boshqarma boshlig'i
Bo'linma:	Narxlar statistikasi boshqarmasi
Idora:	O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi
Manzil:	Mustaqillik 63
Shahar/region:	Toshkent shahri
Mamlakat:	O'zbekiston Respublikasi
Pochta indeksi:	100170
Telefon: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	998-71-202-80-36
Faks: mamlakat kodi/shahar kodi/raqam	
Elektron manzil:	m.umarov@stat.uz